

ВІРТУАЛЬНА ВЕРСІЯ МУЗЕЮ ЯК ЗАСІБ УПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У цій статті аналізуються категорії «культурна цінність», «культурна спадщина», «віртуальна екскурсія», «мультимедійний твір», «цифровий твір», «оцифрування музейних культурних цінностей».

Автором визначається дефініція «віртуальна версія музею» та розкриваються її ознаки. З'ясовано, що якщо на сайті музею є сховище цифрових фотографій, які переглядаються користувачами в тому числі через відвідування віртуальної екскурсії, то доступ до такого сайту повинен ґрунтуватися на дотриманні норм авторського права і прав самого автора цифрових фотографій.

Ключові слова: об'єкт культурної спадщини, культурна цінність, культурна спадщина, захист, віртуальна екскурсія, мультимедійний твір, цифровий твір, оцифровка музейних культурних цінностей.

Актуальність теми. Наразі є актуальною та заслуговує на особливу увагу проблема правового регулювання цифровізації експонатів (музейних культурних цінностей), що знаходяться у музеї, оскільки цифрова трансформація на ефективному рівні необхідна як для раритетних об'єктів, так і сучасних. Створення сучасного цифрового простору для музейних культурних цінностей доцільним буде для відвідувачів, власників та авторів музейних культурних цінностей, зовнішніх інвесторів і музею.

У сучасних музеях отримують свій розвиток такі напрями інформаційних технологій, як цифрові технології. Інтенсивний розвиток цих технологій і поява оновлених інструментів візуалізації сприяли появі та поширенню у практиці музеїв віртуальних екскурсій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На науковому рівні на проблематику поняття та ознак об'єктів культурної спадщини і культурних цінностей звертали свою увагу такі вчені, як О. Г. Васнев [1], А. В. Головізнін [2], С. Г. Долгов [3], Т. В. Дуденко [4], В. Ф. Зверховська [5], І. Е. Мартиненко [6], В. Ю. Степанов [7], Б. М. Одайник [8], але розглядали виключно у межах правового регулювання обігу культурних цінностей.

Питаннями цифровізації музеїв досліджували у своїх працях такі вчені, як М. А. Беляєва, Т. А. Ладигіна [9], Н. В. Клементьєва [10], К. Д. Савицька [11], але більше з позиції загальних питань, не торкаючись особливостей віртуальної версії музеїв.

Отже, цілком не вирішеною залишається проблема визначення віртуальної версії музеїв та безпосередньо віртуальних екскурсій через упровадження цифрових технологій.

Мета дослідження. Аналіз дефініції «віртуальна версія музею» як засобу впровадження цифрових технологій і визначення її ознак, механізму реалізації та захисту прав цифрових творів, які знаходяться у сховищі сайту музею.

Викладення основного матеріалу. Доцільно спочатку зазначити, що культурні цінності, наявні у музеї, визначені ст. 1 Закону України «Про музеї та музейну справу» від 29.06.1995 р. № 249/95-ВР. Згідно із цією статтею культурні цінності — це об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню, охороні, перелік яких визначено Законом України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21.09.1999 р. № 1068-XIV.

Поняття «культурна спадщина» та «культурні цінності» не можна вважати тотожними, оскільки останні є складовими культурної спадщини як сукупності матеріальних (рухомих і нерухомих) та нематеріальних об'єктів [7].

Підтримуємо точку зору Т. В. Дуденко про те, що категорії «культурні цінності» та «культурна спадщина» співвідносяться між собою як загальне і часткове. Поняття «культурні цінності» ширше, ніж поняття «культурна спадщина», оскільки охоплює не тільки культурні цінності, створені в минулому, а й культурні цінності сьогодення [4, с. 24].

Оскільки поняття «культурні цінності» ширше, ніж поняття «культурна спадщина», то будемо розглядати аспекти захисту прав на культурні цінності, включаючи захист прав на «об'єкти культурної спадщини» [12, с. 26].

Значна кількість музеїв для залучення відвідувачів і через необхідність збереження музейних культурних цінностей позиціонують себе у web-просторі. Успіх проектів у ньому багато в чому залежить від того, яким чином вони представлені музеєм. Можна виділити такі варіанти:

— віртуальна версія відвідування музею, яка максимально наближена до реальності. У цьому випадку користувач може побачити музей майже так само, як наживо;

— віртуальна модель нового експозиційного середовища, яке значно відрізняється від реального, що дозволяє створювати віртуальні виставки, які з різних причин неможливі у реальній виставковій практиці;

— вербальний і візуальний опис існуючих експозицій та виставок, музейних колекцій, де головною є інформація про їх зміст у відповідному культурно-історичному контексті;

— організація доступу до баз даних на основі музейних колекцій, які знайомлять користувача із зображеннями та описами предметів, без формування особливого експозиційного простору [9].

На наше переконання, «цифрові технології» *необхідні для відвідувачів музею*, тому що сама цифровізація має соціальний характер як для звичайного громадянина, так і особи з інвалідністю, оскільки дозволяє реалізувати веб-доступність.

Так, прикладом упровадження ІТ-інклюзії в Україні є проект «Інклюзивний сайт Музею Ханенків». Це перший веб-сайт музею в Україні, розроблений із дотриманням міжнародних норм Універсального (інклюзивного) ІТ-дизайну, покликаних забезпечити максимальний доступ до веб-контенту користувачам з інвалідністю (зір, слух, рух, інтелект, комплексні порушення), реалізований за підтримки Українського культурного фонду [13].

Таким чином, упровадження «цифрових технологій» спрямоване на задоволення культурних, духовних, естетичних і соціальних потреб людей. *Цифрові технології* є одним із важливих напрямів інноваційного підходу в регулюванні збереження музейних культурних цінностей.

Меньшиков І. А. розглядає віртуальну екскурсію як комбінацію панорамних фотографій (сферичних або циліндричних), сформованих за певним маршрутом [14].

Схоже визначення віртуальної екскурсії пропонує Д. В. Земляків: сукупність декількох сферичних віртуальних панорам, які є фотореалістичним способом демонстрації об'ємного простору [15, с. 9].

Вважаємо, що найбільш вдалим є визначення К. Д. Савицької, відповідно до якого віртуальна екскурсія — це результат творчої діяльності, який пред-

ставлений в електронній (цифровій) формі, за допомогою сферичних або циліндричних панорам, заснований на інтерактивній взаємодії користувача з віртуальним середовищем за допомогою комп'ютерної програми.

Виходячи з того, що екскурсія є віртуальною, вона має бути представлена в електронній (цифровій) формі, оскільки в основі функціонування віртуальних екскурсій лежить імітація фізичних законів та їх візуальна демонстрація.

Віртуальна екскурсія може містити у своїй структурі різноманітні об'єкти інтелектуальної власності, виражені в електронній (цифровій) формі: твори, які є об'єктом авторського права (твори науки, літератури і мистецтва; музичні твори з текстом і без тексту; аудіовізуальні твори; фотографічні твори; комп'ютерні програми; похідні твори; складові твори; інші твори); об'єкти суміжних прав (виконання, фонограми, передачі організацій ефірного і кабельного мовлення); секрети виробництва (ноу-хау); засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, робіт або послуг (фірмові найменування; товарні знаки і знаки обслуговування; географічні зазначення; інші об'єкти інтелектуальної власності).

Отже, до визначення «віртуальної екскурсії» як мультимедійного твору можуть бути віднесені лише ті екскурсії, які володіють сукупністю всіх зазначених вище ознак.

У віртуальних екскурсіях максимально реалізовані можливості інтерактивної взаємодії з користувачем. Так, при перегляді окремої віртуальної панорами користувач може переміщуватися нею і досліджувати представлені в музеї експонати, керуючи клавішами на екрані, пристрої або за допомогою комп'ютерної миші. Користувач може наблизити або віддалити експонат, озирнутися навколо, вивчити його під бажаним кутом.

За допомогою персонального комп'ютера, ноутбука, планшета або мобільного телефону користувач із будь-якої точки світу може відвідати віртуальну екскурсію, детально вивчити представлені в ній експонати (музейні культурні цінності), отримати інформацію про них, а також оглянути інтер'єр. Так, наприклад, створена подібна екскурсія залами Лувру, Ермітажу, Британської Національної Галереї, Національного Музею природної історії у Вашингтоні, музею воскових фігур Мадам Тюссо в Лондоні, музею Білого Дому та ін. [11, с. 110].

Як бачимо, музей у разі впровадження віртуальної екскурсії може надавати електронні послуги для реалізації державної політики у сферах культури та мистецтва.

Зауважимо, що за ст. 13 Закону України «Про музеї та музейну справу» від 29.06.1995 р. № 249/95-ВР додатковими джерелами фінансування музеїв є у тому числі кошти, що надходять від господарської діяльності, надання платних послуг, зокрема, плата за відвідування музеїв і виставок.

Розмір плати за надання послуг установлюється державним і комунальним музеєм щороку в національній валюті України. Перелік платних послуг, які можуть надаватися державними і комунальними музеями, затверджується Кабінетом Міністрів України. Порядок надання платних послуг музеями, заснованими на державній та комунальній формі власності, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері культури.

Припускаємо, що відвідування віртуальної експозиції на сайті музею може бути як платним, так і безоплатним.

Вище було зазначено, що до віртуальної експозиції можуть входити об'єкти інтелектуальної власності. Відповідно, виникає запитання: чи належать вони до музейних культурних цінностей?

Серед культурних цінностей є такі, в яких об'єктивуються результати інтелектуальної діяльності (зокрема, книга, зображення на полотні (картина), статуя, платівка). Такі культурні цінності посідають особливе місце серед інших, оскільки при їх обігу та захисті прав на них задіюються також механізми інтелектуальної власності [4, с.24, 193].

За ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ твір образотворчого мистецтва — скульптура, картина, малюнок, гравюра, літографія, твір художнього (у тому числі сценічного) дизайну тощо. Разом із цим ст. 433 ЦК України окремо виділяє серед об'єктів авторського права твори живопису, архітектури, скульптури та графіки і твори ужиткового мистецтва.

Отже, бачимо, що до музейних культурних цінностей можуть належати і твори образотворчого мистецтва.

Як було вище зазначено, що у віртуальній експозиції ці об'єкти інтелектуальної власності мають бути виражені в електронній (цифровій) формі. Переведення об'єкта, який існує у будь-якій матеріальній формі, у цифрову форму (цифровий формат) називають оцифруванням.

Сьогодні процес оцифрування музейних фондів проходить у такі етапи: підготовка зображення і передання його фотографу. Музейні об'єкти фотографують із різних ракурсів. Якщо це картини, то їх фотографують із лицьового і внутрішнього боку, щоб відобразити інвентарний номер, раму та інші позна-

чки. Оцифрування скульптури є більш трудомістким процесом, оскільки необхідно передати його стан у всіх ракурсах [16, с.173].

Припускаємо, що фотографію, яка знята на плівку та роздрукована, можна розуміти як спосіб збереження музейних культурних цінностей «для історії». Оцифрована фотографія — це переведення фотографії, яка знята на плівку, в цифровий формат (на цифрову матрицю) через сканер, перезйомку на цифрову камеру, смартфон тощо. Цифрова фотографія — це технологія фотографії, в результаті якої виникає отримання цифрового файлу, що використовується для подальшої обробки на цифровій техніці та друку.

Оскільки обробка отриманих файлів зображення здійснюється за допомогою цифрової техніки, то цифрову фотографію можна віднести до сфери інформаційних технологій, напрямом яких є цифрові технології.

Використання цифрових технологій в експозиційному просторі музею дозволяє реалізовувати як освітню, так і комунікативну функції цієї установи. Можна виділити дві моделі взаємодії експозиції та цифрових технологій: перша — допоміжна роль цифрових технологій при експозиції, друга — постання цифрової технології в якості музейного предмета.

У класичних музеях використовується перша модель. Упроваджувати мультимедійні технології в середовище культурного закладу варто в тому випадку, якщо цього вимагає сама мета експозиції, коли передати задум, подати експонати та ідеї автора традиційними формами неможливо [10].

Так, у Парижі в музеї цифрового мистецтва *Atelier des Lumières* було відкрито мультимедійну виставку «Ван Гог: Зоряна ніч», де роботи художника спроектовані на стіни і підлогу відреставрованої будівлі ливарного заводу [17].

Що стосується мультимедійних технологій, то, наприклад, у 2015 році багато музеїв впровадили нову технологію *Beacon*. Створили певний додаток для смартфона, який за допомогою *bluetooth*-технології визначає точне місце розташування користувача в музеї або галереї — до декількох кроків. При завантаженні додатка він отримує інформацію про те, де ви знаходитесь, і як цифровий екскурсовод надає вам корисну інформацію про автора і його роботи, з огляду на аудіо-, відео- матеріали, статті та огляди. За допомогою *Beacon* можна надсилати картинки і фотографії друзям через *SMS* або електронну пошту, публікувати у *Фейсбуці* або *Твіттері*. Крім того, так само, як і карти *Google*, *Beacon* є технологією, яка допомагає орієнтуватися у великих галереях [18].

В Україні спеціальна організація «Офіс культурних інновацій» на даний момент хоче реалізувати

принцип «Культура у смартфоні». В організації планують повністю оцифрувати твори українських художників, що зберігаються в музеях, архівах і науково-освітніх установах [19].

Як бачимо, застосування цифрових технологій, зокрема «цифрового екскурсовода», належить до музейного маркетингу, який є також важливим способом для залучення відвідувачів до музею, оскільки музей повинен бути сучасним, інтерактивним, відомим.

Якщо на сайті музею впроваджені віртуальні екскурсії або є сховище цифрових фотографій, то доступ до такого сайту або контенту повинен ґрунтуватися на дотриманні норм авторського права і прав самого автора.

У просторах мережі Інтернет усі сайти поділяються на два види: платні та безкоштовні. Про перший вид ідеться, коли правовласник надає створену ним інформацію на оплатній основі. Другий же вид сайтів надає інформацію безоплатно.

Як було вище зазначено, що до віртуальної екскурсії можуть входити об'єкти інтелектуальної власності, якими за ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» можуть бути й об'єкти авторського права, зокрема, фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії.

Таким чином, цифрову фотографію у контексті цифрової форми подання творів можна віднести до цифрових творів як результат оцифрування музейних культурних цінностей.

Безумовно, у практиці музеїв, що застосовують віртуальну версію із застосуванням цифрових технологій, яка впроваджена у мережі Інтернет, існує проблема захисту цих об'єктів.

Проблеми, які виникають при розміщенні об'єктів авторського права в мережі Інтернет, досить вдало узагальнила О. Г. Циркун: відсутність ефективного правового регулювання, дієвого механізму контролю за використанням об'єктів авторського права в мережі Інтернет, нерозвинена судова практика, питання невідповідності тих чи інших норм пра-

ва при застосуванні санкцій, виявленні конкретних осіб, які порушили права авторів. Відсутність цілеспрямованого правового механізму як на міжнародному, так і на внутрішньодержавному рівні уповільнює розвиток сегмента мережі Інтернет у сфері захисту авторських прав [20, с. 141].

Висновки. Дані, отримані під час здійсненого аналізу, дозволяють зробити такі висновки.

По-перше, оцифрування музейних культурних цінностей — це один із найбільш перспективних напрямів у сфері впровадження високих технологій та автоматизації для таких цінностей.

По-друге, цифровізація може забезпечувати кожному громадянину можливість доступу до послуг стосовно отримання культурної інформації та знань, які надаються за допомогою цифрових технологій. Реалізація цього принципу можлива в разі впровадження віртуальної версії музею.

По-третє, віртуальна екскурсія — це результат творчої діяльності, яка представлена в електронній (цифровій) формі, за допомогою сферичних або циліндричних панорам, заснований на інтерактивній взаємодії користувача (відвідувача) з віртуальним середовищем за допомогою комп'ютерної програми для візуальної демонстрації цифрових творів, які мають бути виражені в електронній (цифровій) формі та розміщені на сайті музею.

По-четверте, при відвідуванні віртуальної екскурсії користувач (відвідувач) може отримати такі електронні послуги у сфері культури та мистецтва (платні/безоплатні): 1) переглянути віртуальну панораму, потрапляючи у різні зали музею, 2) дослідити експонати музею, які є музейними культурними цінностями, 3) отримати інформацію про музейні культурні цінності тощо.

По-п'яте, якщо на сайті музею є сховище цифрових фотографій, які переглядаються користувачами в тому числі через відвідування віртуальної екскурсії, то доступ до такого сайту або контенту повинен ґрунтуватися на дотриманні норм авторського права і прав самого автора цифрових фотографій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Васнев О. Г. Правовое регулирование оборота культурных ценностей : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Кубан. гос. аграр. ун-т. Краснодар, 2006. 23 с.
2. Головизнин А. В. Гражданско-правовое регулирование оборота культурных ценностей: дис. ... канд. юрид. наук / Уральская гос. юридич. академия. Екатеринбург, 2006. 229 с.
3. Долгов С. Г. Культурные ценности как объекты гражданских прав и их защита (гражданско-правовой и криминалистический аспекты): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2000. 16 с.
4. Дуденко Т. В. Цивільно-правова охорона прав на культурні цінності та їх оборотоздатність: дис. ... канд. юрид. наук. / Національний юридичний Університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 231 с.

5. Зверховська В. Ф. Культурні цінності як об'єкти цивільних прав: дис. ... канд. юрид. наук / Національний Університет «Одеська юридична академія» Одеса, 2015. 212 с.
6. Мартыненко И. Э. Международная и национальные правовые системы охраны историко-культурного наследия государств-участников СНГ: учеб. пособие. Москва : Зерцало. 2012. 943 с.
7. Степанов В. Ю. Визначення поняття «культурна спадщина» в культурному просторі України. *Культура України. Серія: Культурологія*. 2015. Вип. 48. С. 29-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kukl_2015_48_5.
8. Одайник Б. М. Основні визначення термінів, пов'язаних з правовим поняттям «культурна спадщина»: проблемні питання. *Вісник Одеського національного університету*. 2009. Т. 14. Вип. 9: Правознавство. С. 125–129.
9. Беляева М. А., Ладыгина Т. А. Новые музейные коммуникации: цифровая пере загрузка. *Мир науки. Социология, филология, культурология*. 2018. № 4. URL: <https://sfk-mn.ru/PDF/09KLSK418.pdf>.
10. Клементьева Н. В. Информационные технологии в современном музейном пространстве. *Научное обозрение*. 2018. № 1. С. 1-8 URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/informatsionnye-tehnologii-v-sovremennom-muzejnom-prostranstve>.
11. Савицкая К. Д. Понятие и правовой режим виртуальных экскурсий. *Правовая защита интеллектуальной собственности: проблемы теории и практики*: материалы междунар. науч.-практ. конф. (г. Новополюцк, 17–18 мая 2019). Новополюцк, С. 106-109.
12. Мартыненко И. Э., Розгон О. В. Особенности обеспечения сохранности объектов культурного наследия по законодательству Беларуси и Украины. *Право та інновації*. № 3. С. 26.
13. Инклюзивный сайт Музея Ханенко. URL: https://bodnarchuk.com.ua/artscience-ii-vystavka-pro-novitni-metody-doslidzhennya-kartyn-u-muzeji-hanenkiv/?fbclid=IwAR3D-YBjKohQK9oUtxDkk35OnIIYU8TYxeswPbEtTPGX29Vwt2lSN0v_8mk.
14. Меньшиков И. А. Современные средства визуализации: создание виртуальных экскурсий на основе технологии 3D-панорамной схемки. URL: <http://elib.sfukras.ru/bitstream/handle/2311/4372/1217.pdf?sequence=1>.
15. Виртуальные музеи: используемые технологии и анализ передового опыта разработки. *Грани познания*. 2013. № 2. С. 9.
16. Мамонтова М. С. Практика оцифровки музейных фондов (на примере музеев г. Йошкар-Олы). *Инновационная наука*. 2016. № 2. С. 173-175.
17. В Париже проходит интерактивная выставка работ Ван Гога: впечатляющие фото. *Букви*. URL: <https://bykvu.com.ua/pictures/111673-v-parizhe-prokhodit-interaktivnaya-vystavka-rabot-van-goga-vpechatlayushchie-foto>.
18. Новые технологии, которые заставят «миллениалов» ходить в музеи. *МАРТ. Портал о музейных технологиях и маркетинге*. URL: http://mart-museum.ru/mart_articles/new_technology_involvingvisitors.
19. В Украине тоже хотят оцифровать культурное наследие. *Фокус*. URL: https://focus.ua/ukraine/437375-v_ukraine_khotiat_otsifrovat_kulturnoe_nasledie.
20. Цыркун О. Г. Актуальные проблемы авторского права в цифровую эпоху. *Правовая защита интеллектуальной собственности: проблемы теории и практики*: материалы междунар. науч.-практ. конф. (г. Новополюцк, 17–18 мая 2019 г.). Новополюцк, 2017. С. 141.

REFERENES:

1. Vasnev, O. G. (2006). Pravovoye regulirovaniye oborota kulturnykh tsennostey: extended abstract of candidate's thesis / Kuban. gos. agrar. un-t. Krasnodar [in Russian].
2. Goloviznin, A. V. (2006). Grazhdansko-pravovoye regulirovaniye oborota kulturnykh tsennostey: candidate's thesis / Uralskaya gos. yuridich. akademiya. Ekaterinburg [in Russian].
3. Dolgov, S. G. (2000). Kulturnyye tsennosti kak obyekty grazhdanskikh prav i ikh zashchita (grazhdansko-pravovoy i kriminalisticheskoy aspekty): extended abstract of candidate's thesis. Moskva [in Russian].
4. Dudenko, T. V. (2017). Tsyvilno-pravova okhrona prav na kulturni tsinnosti ta yikh oborotozdatnist: candidate's thesis / Natsionalnyi yurydychnyi Universytet imeni Yaroslava Mudroho. Kharkiv [in Ukrainian].
5. Zverkhovska, V. F. (2015). Kulturni tsinnosti yak obiekty tsyvilnykh prav: candidate's thesis / Natsionalnyi Universytet «Odeska yurydychna akademiia» Odesa [in Ukrainian].
6. Martynenko, I. E. (2012). Mezhdunarodnaya i natsionalnyye pravovyye sistemy okhrany istoriko-kulturnogo naslediya gosudarstv-uchastnikov SNG. Moskva : Zertsalo [in Russian].
7. Stepanov, V. Yu. (2015). Vyznachennia poniattia «kulturna spadshchyna» v kulturnomu prostori Ukrainy. *Kultura Ukrainy. Seriya: Kulturolohiia - Culture of Ukraine. Cultural science series, issue 48*, 29-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kukl_2015_48_5 [in Ukrainian].

8. Odainyk, B. M. (2009). Osnovni vyznachennia terminiv, poviazanykh z pravovym poniattiam «kulturna spadshchyna»: problemni pytannia. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu - Bulletin of the Odessa National University, Vol. 14, issue 9: Pravoznnavstvo, 125-129* [in Ukrainian].
9. Belyayeva, M. A. Ladygina, T. A. (2018). Novyye muzeynyye kommunikatsii: tsifrovaya pere zagruzka. *Mir nauki. Sotsiologiya. filologiya. kulturologiya. - The world of science. Sociology, philology, cultural studies, No. 4*. URL: <https://sfk-mn.ru/PDF/09KLSK418.pdf> [in Russian].
10. Klementyeva, N. V. (2018). Informatsionnyye tekhnologii v sovremennom muzeynom prostanstve. *Nauchnoye obozreniye - Scientific review, 1, 1-8*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/informatsionnye-tehnologii-v-sovremennom-muzeynom-prostranstve> [in Russian].
11. Savitskaya K. D. Ponyatiye i pravovoy rezhim virtualnykh ekskursiy. *Pravovaya zashchita intellektualnoy sobstvennosti: problemy teorii i praktiki: materialy mezhdunar. nauch.-prakt. konf. (g. Novopolotsk. 17–18 maya 2019 g.) - Legal protection of intellectual property: problems of theory and practice: Proceedings of the Scientific and Practical Conference*. Novopolotsk, 106-109 [in Russian].
12. Martynenko I. E., Rozgon O. V. Osobennosti obespecheniya sokhrannosti obyektov kulturnogo naslediya po zakonodatelstvu Belarusi i Ukrainy. *Pravo ta innovatsii – Law and innovation, 3, 26* [in Russian].
13. Inklyuzivnyy sayt Muzeya Khanenko. URL: https://bodnarchuk.com.ua/artscience-ii-vystavka-pro-novitni-metody-doslidzhennya-kartyn-u-muzei-haneniv/?fbclid=IwAR3D-YBjKohQK9oUtxDkk35OnIIYU8TYxeswPbEtTPGX29Vwt2lSN0v_8mk.
14. Menshikov I. A. Sovremennyye sredstva vizualizatsii: sozdaniye virtualnykh ekskursiy na osnove tekhnologii 3D-panoramnoy skhemki. URL: <http://elib.sfu-kras.ru/bitstream/handle/2311/4372/1217.pdf?sequence=1>.
15. Virtualnyye muzei: ispolzuyemyye tekhnologii i analiz peredovogo opyta razrabotki. (2013). *Grani poznaniya - Verge of knowledge, 2, 9* [in Russian].
16. Mamontova M. S. (2016). Praktika otsifrovki muzeynykh fondov (na primere muzeyev g. Yoshkar-Oly). *Innovatsionnaya nauka - Innovative science, 2, 173-175* [in Russian].
17. V Parizhe prokhodit interaktivnaya vystavka rabot Van Goga: vpechatlyayushchiye foto. Bukvi. URL: <https://bykvu.com.ua/pictures/111673-v-parizhe-prokhodit-interaktivnaya-vystavka-rabot-van-goga-vpechatlyayushchie-foto> [in Russian].
18. Novyye tekhnologii. kotoryye zastavyat «millenialov» khodit v muzei. MART. Portal o muzeynykh tekhnologiyakh i marketinge. URL: http://mart-museum.ru/mart_articles/new_technology_involvingvisitors [in Russian].
19. V Ukraine tozhe khotyat otsifrovat kulturnoye nasledie. *Fokus - Focus*. URL: <https://focus.ua/ukraine/437375-v-ukraine-khotiat-otsifrovat-kulturnoe-nasledie> [in Russian].
20. Tsyrukun O. G. (2017). Aktualnyye problemy avtorskogo prava v tsifrovuyu epokhu. *Pravovaya zashchita intellektualnoy sobstvennosti: problemy teorii i praktiki: materialy mezhdunar. nauch.-prakt. konf. (g. Novopolotsk. 17–18 maya 2019 g.) - Legal protection of intellectual property: problems of theory and practice: Proceedings of the Scientific and Practical Conference*. Novopolotsk [in Russian].

РОЗГОН О. В.

кандидат юридических наук, доцент, ведущий научный сотрудник НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины

ВИРТУАЛЬНАЯ ВЕРСИЯ МУЗЕЯ КАК СРЕДСТВО ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

В этой статье анализируются категории «культурная ценность», «культурное наследие», «виртуальная экскурсия», «мультимедийный произведение», «цифровой произведение», «оцифровывание музейных культурных ценностей». Автором определяется сущность дефиниции «виртуальная версия музея» и раскрываются ее признаки. Выяснено, что если на сайте музея есть хранилище цифровых фотографий, которые пересматриваются в том числе через посещение виртуальной экскурсии, то доступ к такому сайту должен основываться на соблюдении норм авторского права и прав самого автора цифровых фотографий.

Ключевые слова: объект культурного наследия, культурная ценность, культурное наследие, защита, виртуальная экскурсия, мультимедийное произведение, цифровое произведение, оцифровка музейных культурных ценностей.

ROZGHON O. V.

PhD, Associate Professor, Leading Researcher, Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development, National Academy of Law Sciences of Ukraine

VIRTUAL VERSION OF THE MUSEUM AS A MEANS OF INTRODUCING DIGITAL TECHNOLOGIES

Problem setting. The issue of legal regulation of the digitization of museums is currently relevant and deserves special attention, since digital transformation at an effective level is necessary for both rare objects (museum cultural values) and modern ones. Creating a modern digital space for museum cultural values will be appropriate for: both visitors, owners and authors of museum cultural values, and outside investors and the museum.

The purpose. Analysis of the “virtual version of the museum” category as a means of introducing digital technologies and defining its features, mechanism for realization and protection of digital works rights, which are in the repository of the museum site.

Analysis of recent research and publications. At the scientific level, scientists, such as A. G. Vasnev, A. V. Goloviznin, S. G. Dolgov, T. V. Dudenko, V. F. Zverhovskaya, I. E. Martynenko, V. Yu. Stepanov, B. M. Odaynyk, but were considered exclusively within the framework of the legal regulation of the circulation of cultural values. The issues of digitization of museums dealt with such scientists as M. A. Belyaeva, T. A. Ladygina, N. V. Klementyeva, K. D. Savitskaya, but more from the point of view of general issues, without affecting the features of the virtual version of the museums.

Article’s main body. Virtual excursion is the result of creative activity, presented in electronic (digital) form, by means of spherical or cylindrical panoramas, based on the interactive interaction of the user (visitor) with the virtual environment through a computer program for visual demonstration of digital works that are to be expressed electronically (digitally) and located on the museum’s website.

Digitization of museum cultural values is one of the most promising areas in the field of introduction of high technologies and automation for museum cultural values.

“Digitalization” should provide every citizen with equal access to cultural information and knowledge services provided through digital technologies. The implementation of this principle is possible when implementing a virtual version of the museum.

The author defines the essence of the category “virtual version of the museum” and reveals its features. The article states that when visiting a virtual tour, the visitor can receive the following electronic services in the field of culture and the arts (paid / free), in particular, 1) view the virtual panorama by going to different halls of the museum, 2) explore museum exhibits that are museum cultural values, 3) get information about museum cultural values and more.

Conclusions. According to the results of research, the expediency of positioning the museum in the Web space is established and the necessity of introducing a virtual version of the museum as a means of introduction of digital technologies is substantiated.

The author found that if the museum site has a repository of digital photographs, which are viewed through virtual tours, access to such a site or content must be based on the copyright and copyright of the digital author himself.

Keywords: cultural heritage object, cultural value, cultural heritage, protection, virtual tour, multimedia work, digital artwork, digitization of museum cultural values.

Розгон О. В. Віртуальна версія музею як засіб впровадження цифрових технологій. *Право та інноваційне суспільство*: електрон. наук. вид. 2019. № 2 (13). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/Rozghon13.pdf>.